

1279

Roig

(ALDC, VIII, 1797. Roig)

L'enunciat comprèn el concepte 'vermellós, vermell tirant a groc', que, sobretot en certes col·locacions (terra, pell d'animals, etc.), s'usa amb aquest sentit a la major part del Principat, alguns parlars del val. mer. i el bal., enfront del de 'vermell', habitual en ross. i tort. (cf. mapa 1278, en el qual es trobarà informació diacrònica i geogràfica). En aquest mapa es veu l'àrea de *roig* 'rogenc, vermellós', amb algunes clapes de *vermell*, mentre que per a *roig* 'vermell', que figura sense resposta, s'ha de consultar el mapa 1278. Aquí fem constar les respostes a 'roig', que són: *roi*, amb la [j] del llat. vg. RŪIU; *r[ɔ]ig*, majoritàriament, *r[o]ig* 13, *r[u]ig* 12, 15, 19, *r[u]ig* 3; *rogenc* 1, amb el suf. *-enc* (< germ. -ING), com el de *blavenc, dolcenc*, que indica participació en la qualitat del nucli; *arrogit* 145, part. de *arrogir*, var. de *enrogir*, per canvi de prefix, que es troba en cat. ant. aplicat sobretot al color de l'alba i a l'enrojolament (DCVB); var. *rotxit* 138

("no arriba a *roig*"), part. de *rogir*, amb africament apitxat. *Vermell* apareix en alguns parlars de l'oest del Principat, amb matisacions, dins l'àrea de *roig*, morfològiques (*vermellós* 103, *vermeiós* 67) o contextuals (*vermell fosc* 58, *vermei fosc* 28, "és com sang de bou").

Altres mots entorn del concepte 'vermellós': *rovillós* 'del color del rovell' 2 (← oc. *rovilhós*); *encarnat* 98, 170, del color de la carn, der. de *carn* (< CARNEM), potser adaptació del cast. *encarnado*; *marró* 'castany' 129, 133, 143, adaptat del fr. *marron* 'castanya', amb el mateix procés semàntic, però intern (s. XIV), de *castany* 133, adj. der. de *castanya* (< CASTANEA); *baio* 86, manlleu al cast. *bayo* 'daurat clar; blanc groguenc' (< BADIUS).

Deixant a part els noms semànticament aproximatius, l'únic mot normatiu és *roig*, des del DG₁, 1932.

Petit Atlas Lingüístic del Domini Català © PALDC

